

Izsledki

Čeprav je bilo izsledkov več, sem se odločila v tem kratkem poročilu omeniti le tiste, ki se mi zdijo pomembnejši in smo jih ob zaključku predstavile tudi obiskovalcem.

Ugotovile smo, da bi obrtniki v starem mestnem jedru Slovenske Bistrice morali uskladiti svoj odpiralni čas. Poleg tega bi lahko bolj poskrbeli za prepoznavnost, predvsem za reklamni material in ureditev lokala. Glede na to, da obravnavani obrtniki nadaljujejo tradicijo, bi lahko to izkoristili sebi v prid. Del svojega obrtnega lokala bi lahko na primer namenili prikazu tehnik, materialov in strojev, ki so jih pri določeni obrti uporabljali njihovi predhodniki.

Spremljevalni program

Že ob prihodu na zborna mesto, ki je bilo na bistrškem gradu, smo si ogledale pred kratkim obnovljeni del gradu, zbirke, ki jih je uredil Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, ter izvedele nekaj zanimivosti o nekdanjih prebivalcih in zgodovini gradu.

Med delavnico smo dvakrat obiskale Maribor, kjer je ravno takrat potekal festival Lent. Obiskale smo tudi mariborski grad ter stalno zbirko v njem in pa razstavo na temo kruha Toneta Petka, ki so jo ravno takrat postavili.

V sklop našega druženja je sodilo tudi izobraževanje. Tako smo obiskale Pokrajinski muzej Maribor in se pogovarjale s tamkajšnjim kustosom etnologom Tonetom Petkom, ki raziskuje predvsem v ruralnem območju. Obisk Celja je temeljil na predstavitvi dela kustosa etnologa v urbanem okolju, kjer smo si ogledale stalno razstavo *Živeti v Celju*, še posebno pozorno pa obrtniško ulico. O predstavitvi smo se pogovarjale s kustodinjo Tanjo Rozenberger - Šega. V Celju smo obiskale še Pelikanov atelje ter prostore Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Celje.

Ob koncu delavnice so pripravili zakusko, ob kateri smo se sproščeno pogovorili o minulem tednu, ki nam je poleg na novo osvojenega znanja pustil tudi lepe spomine.

Drugi članki ali sestavki/1.25

Martina Repinc**POSVET - MUZEJSKE ZBIRKE V ITALIJI**

V četrtek, 25. oktobra, se je v prostorih Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani odvijal posvet o muzejskih zbirkah Slovencev v Italiji, ki ga je pripravilo Slovensko etnološko društvo v sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico v Trstu ter ob podpori Ministrstva za kulturo Republike Slovenije.

V jutranjih referatih, ki so etnologom prinesli vrsto informacij in predstavili kritično stanje, v katerem se nahajajo muzejske zbirke, so spregovorili:

Vesna Guštin za Zadrugo Naš Kras, ki upravlja muzej Kraške hiše v Repnu; Bruno Volpi Lisjak za Ribiški muzej v Križu; Viljem Černo za muzejsko zbirko v Bardu v Benečiji; Luigia Negro za muzejsko zbirko v Reziji; Milan Pahor za etnološko zbirko pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu; Bojana Vatovec za tržaško folklorno skupino "Stu ledi"; zaradi odsotnosti Angela Kosmača je o terenskem delu in o župnijski muzejski zbirki v Ricmanjih poročala Polona Sketelj; o zbirki na Bukovju je zaradi odsotnosti najavljenega referenta Silvana Pittolija spregovoril Milan Pahor, besedo pa je prevzela tudi Inga Miklavčič - Brezigar; namesto referata Dušana Jakomina o škedenjskem muzeju krušaric so si udeleženci ogledali

videoposnetek muzeja in intervju z odsotnim referentom. Ob koncu je svoj referat podala še Ana Motnikar, vodja restavratorske ekipe v Slovenskem etnografskem muzeju, ki je v zadnjih letih s svojimi akcijami delovala tudi v zamejstvu.

Ob vrsti pregledov delovanja različnih muzejskih zbirk Slovencev v Italiji (referati bodo objavljeni v publikaciji SED-a), katerih moč je predvsem zasidranost na območju, so se na posvetu izbistrili določeni problemi, s katerimi se upravitelji zbirk (tako društva kot posamezniki) srečujejo pri svojem vsakodnevnem delu in ki so, vsaj večinoma, skupni vsem zbirkam. Gre predvsem za pomanjkanje profesionalnega kadra, ki bi lahko opravil temeljito raziskovalno delo in sistematiziral razstavno dejavnost raznih zbirk; skoraj povsod je občutno pomanjkanje ustreznih prostorov, kjer naj bi se obširno gradivo in muzealije hranile ter razstavljale; prav tako je vprašljivo restavriranje predmetov v zbirkah, saj poteka to le v okviru "reševalnih" akcij Slovenskega etnografskega muzeja ali Goriškega muzeja Kromberk; pri nekaterih zbirkah je sporno tudi odpiranje vrat javnosti, saj je vse prepuščeno dobri volji posameznikov, ki pa večkrat niso kos zadolžitvam.

V razpravo sta se vključili tudi ga. Jerneja Batič z Uprave RS za kulturno dediščino in ga. Milena Domjan, svetovalka ministrice na Ministrstvu za kulturo. Izrazili sta željo, da se na področju etnoloških muzejskih zbirk Slovencev v Italiji stvari uredijo. Sklepne misli udeležencev lahko strnemo v naslednjih točkah:

- vzpostavitev muzejske mreže, prek povezave v skupnost slovenskih muzejev v Italiji (vsaka zbirka ohrani svojo avtonomijo);
- nujno zaposliti kustosa etnologa ter organizirati zadrugo vodičev po zbirkah;
- priprava in izdaja večjezičnega vodnika po muzejskih zbirkah;
- informatizacija zbirk;
- popis in katalogizacija gradiva vseh muzejskih zbirk;
- izpeljava tečaja za konservatorje (predmeti in tkanine);
- nadaljevanje rednih akcij za restavriranje predmetov v posameznih zbirkah;
- vključitev muzejskih zbirk Slovencev v Italiji v Skupnost muzejev RS;
- sodelovanje muzejskih zbirk in ustanov Slovencev v Italiji, na Koroškem in v Porabju;
- skupno prijavljanje projektov na Ministrstvo za kulturo RS, poleg posameznih vlog na pristojna ministrstva;
- priprava na realizacijo Muzeja Slovencev v Italiji (predlagana lokacija v Trstu ali Gorici).

Strokovni članek/1.04

**Ksenija Batič
Urša Koprivec****O MEDNARODNEM ETNOLOŠKEM SEMINARJU
- SEMETHNOS 2001 - NA MADŽARSKEM**

Od 17. do 25. julija je na Madžarskem, v vasi Pusztamérgeš, pod mentorstvom Bertalana Pusztaija potekal mednarodni etnološki seminar Semethnos 2001 z naslovom "Lokalna identiteta, izumljene tradicije in turizem". Udeleženci seminarja so bili študentje etnologije in asistenti. Največ jih je bilo iz države gostiteljice, nato pa štirje predstavniki Slovaške, po dva iz Češke, Hrvaške, Finske in

Skupina pri delu, foto: Ksenija Batič, julij 2001

Slovenije, ter eden udeleženec iz Poljske.

Vsak sodelujoči naj bi pripravil kratko predavanje v zvezi z eno od ob prijavi razpisanih tem. Zato sva tudi sami pripravili krajše poročilo o razmerju tradicija – turizem na Slovenskem. Ker pa s problematiko predhodno nisva bili podrobneje seznanjeni, sta nam bili v veliko pomoč mladi raziskovalki mag. Tadeja Primožič in dipl. etn. Mateja Habinc, ki sta v študijskem letu 2000/2001 na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo vodili vaje iz Razvoja podeželja in Etnologije in turizma.

Tudi drugi udeleženci so za seminar pripravili podobna poročila oziroma predstavitev kar konkretnih primerov turizma v njihovi državi. Asistenti pa so pripravili krajša predavanja.

Prvi dan seminarja je bil bolj teoretične narave, saj smo poslušali ta predavanja in poročila. Naslednji dan pa se je začelo terensko delo. Razdelili smo se v več skupin, v katerih sta bila po dva madžarska in dva gostujoča študenta. Pred odhodom na teren smo se v skupini pogovorili, kako in kaj bomo raziskovali. Od teme, ki smo jo raziskovali, je bilo odvisno naše delo na terenu. Večina tem se je neposredno ali posredno ukvarjala s celodnevni praznovanjem (katerega osrednji dogodek je bilo tekmovanje v kuhanju sarme), ki je potekalo v vasi ravno, ko smo bili tam tudi mi. V središču našega raziskovanja je bil t.i. "vaški turizem" (village tourism), ki se je razvil v tej vasi. S tem naj bi bila vas zgled vsem drugim vasem na Madžarskem. Naša naloga je bila raziskati ta fenomen.

Pri terenskem delu smo se soočili s problemom, saj velika večina Madžarov, še posebej starejših, ne zna nobenega tujega jezika. Zato sta bila v vsaki skupini po dva madžarska študenta. Medtem ko je prvi vodil intervju, nam je drugi prevajal. Pri nekaterih intervjujih je

Prostor dogajanja in našega bivanja – srednja šola, foto: Ksenija Batič, julij 2001

potekalo nakakšno simultano prevajanje. Najpogosteje pa smo bili deležni kratkega prevoda po vsakem vprašanju. S tem pa se je veliko informacij izgubilo in niso prišle do nas – tujih študentov. Prevajanje na tak način je pretrgalo nit pogovora med informatorjem in "glavnim" spraševalcem. Zgodilo se je tudi, da vmes včasih nismo bili deležni nikakršnega prevoda. Zato so madžarski študentje morali kasneje poslušati posnete intervjuje, jih na hitro transkribirati ter nam jih naknadno prevesti.

Ena skupina se je osredotočila na sam festival, na njegovo organizacijo in zgodovino, druga je opazovala predvsem lokalizem in lokalno identiteto, percepcijo prostora in mentalni zemljevid domačinov, naslednji so se ukvarjali s tem, kako domačini dojemajo turiste, potem je bila tu še skupina, ki se je osredotočila le na tista gospodinjstva, ki niso bila vključena v program turistične ponudbe, življenjske zgodbe ...

Problemi so se pojavljali tudi pri samem delu skupin. Skupina, ki je pod drobnogled vzela turiste v vasi, je naletela na "manjši" problem, ker v vasi med seminarjem ni bilo niti enega turista. Razen seveda

Intervju s topničarji na dan praznovanja, foto: Urša Koprivec, julij 2001

nas – etnologov. Tako so poskušali dobiti morebitne turiste ali pa vsaj obiskovalce na dan praznovanja. Tudi podatki, ki so bili ključni za raziskovanje, so bili nedosegljivi ali pa nepopolni.

Sklenili smo, da turizem v Pusztamergesu temelji oziroma je temeljil na osebnih odnosih. Tak turizem pa dolgoročno ne more obstajati, kar se že kaže na velikem upadanju števila gostov. Sicer domačini trdijo, da so k temu v veliki meri pripomogli Natovi napadi na Jugoslavijo, vendar so naše raziskave te govornice ovrgle.

Turizem v Pusztamergesu v neki meri vendarle obstaja – mi sami, etnologi, smo bili del tega turizma. Pomembno vlogo v razvoju "vaškega turizma" pa tudi pri samem našem prihodu v Pusztamerges in raziskovanju, ima župan Bórcsók. Večkrat namreč povabi raziskovalce turizma, organizira razne poletne šole in tabore, na katerih dobivajo župani in strokovnjaki "lekcije", kako razviti vaški turizem v njihovih krajih. Vendar se ti obiskovalci največkrat ne zavedajo, da so prav oni tisti, zaradi katerih je t.i. fenomen Pusztamergesa živ.

Sicer pa sama vas razen prenočišča v mirnem okolišu morebitnemu turistu ne ponuja veliko. Vas namreč nima niti kakšne pomembnejše trgovine, kjer bi lahko turist porabil kaj denarja, niti kakšne restavracije, kjer bi se človek lahko dobro najedel. Poleg tega pa tudi za urejene sanitarije ni poskrbljeno.

Tako je minil naš seminar. Prišli smo kot raziskovalci turizma, odšli s spoznanjem, da smo bili turisti prav mi.